

OPONENTSKÝ POSUDEK

Martin Šíp: Výuka angličtiny dramatickými metodami

64 stran, 7 stran příloh

Martin Šíp se ve své bakalářské práci zabývá aplikací dramatických výchovných metod na výuku angličtiny ve dvou čtvrtých třídách a v páté třídě. Svůj projekt realizoval na Základní škole Chmelnice v Praze 3, kde na 1. stupni učí, proto mohl své lekce připravovat s vědomím, jakým žákům jsou určeny, jakou mají jazykovou úroveň a také s čím může v daných skupinách počítat při zařazování dramatických výchovných metod. To se projevilo na kvalitě projektu. Projekt lze hodnotit jako úspěšný, byť ne vše vyšlo podle autorových představ. Ocenit je třeba to, že Martin Šíp dokáže sporná místa svého projektu adekvátně reflektovat a uvažovat o tom, jaké úpravy by lekcím při další realizaci prospěly.

Těžištěm práce je blok lekcí pro čtvrté třídy, pro který si Martin Šíp zvolil pohádku *O dvanácti měsíčkách*. Ta mu poskytla vcelku vhodný materiál k učivu, které měl v plánu probírat (slovní zásoba týkající se ovoce a zeleniny, některá pomocná a modální slovesa, některé ustálené vazby atd.). I když M. Šíp musel neustále zvažovat, do jaké míry respektovat pohádkový příběh a do jaké míry se podřídit cílům souvisejícím s jazykovým učivem, poradil si při plánování lekcí vcelku dobře – až na některé výjimky.

V úvodní lekci (která je jinak postavena velmi pěkně) vidím jako problematické to, že jako učitel-muž vstoupil do role dívky (Marušky). Mám za to, že právě to mohlo způsobit u jedné skupiny problémy s přijetím této postavy. Kdyby byl tento krok nastaven jinak, např. tak, že by vstoupil do role souseda, který by také mohl dobře vyprávět o tom, jak to v domě, kde bydlí Maruška s macechou a nevlastní sestrou chodí, možná by byl přijat dětmi se vši vážností a expozice příběhu by byla také odpovídajícím způsobem zajištěna.

Lekce Za zvuků měsíců si nejsem jist, zda je tu nutné operovat s orffovským instrumentářem, aby vznikl zvukový podklad pro rituál. Myslím, že v tomto kroku laborování s Orffovými nástroji spíše odvádí pozornost od podstaty věci. Důležitější je tu přece hledání toho, co patří ke kterému měsíci. Domnívám se, že „rituální hudbu“ by mohl klidně obstarat učitel. Ostatně autor k podobnému závěru došel na základně zkušeností sám (viz s. 53).

Nad lekcí Sestra, matka a Leden si kladu otázku, zda je šikovné dát dětem na vybranou, jestli budou jako Leden vstřícní k Matce a Sestře, nebo ne. V tomto případě pokládám za důležité respektovat pohádku, tedy to, že byly odmítnuty a potrestány. Což by bylo dobře možné využít právě i pro výuku angličtiny, protože důvodem k odmítnutí může být i to, že nedokázaly Ledna zdvořile a skromně požádat. Mám za to, že by to mohla být příležitost připomenout, jakými slovy a formulacemi žádala měsíce Maruška, a jak teď žádají Matka a Dcera, a děti by pak mohly hledat eventuelní vhodné formulace, aby se měsíce neurazili. Také závěrečný úkol – hledat různé konce příběhu – mně nepřipadá vhodný pro práci s pohádkou, jejíž děj je obecně známý (a lze předpokládat, že i některé děti ho budou znát).

Lekci postavenou na detektivce (*Robbery*) pokládám za velmi zdařilou. Dobře se v ní spojuje atraktivní fabule, která může být zajímavá pro děti deseti- až jedenáctileté, a současně příběh o loupeži poskytuje výborný materiál pro jazykovou

výuku (oživení a obohacení slovní zásoby, procvičování minulých časů, rozvoj dovednosti formulovat ústně i písemně – viz psaní zpráv do novin).

Praktické části, jež je těžištěm bakalářské práce, předchází tzv. teoretická část, v níž Martin Šíp stručně vysvětluje některé pojmy, které pro svou práci pokládá za důležité (metoda, hra atd.), a formuluje východiska nebo danosti, s nimiž musí počítat (očekávané výstupy stanovené RVP, zásady výuky cizího jazyka, jazyková úroveň žáků, specifika mladšího školního věku z hlediska vývojové psychologie).

Užitečná je úvodní rekapitulace výstupů v anglickém jazyce, které stanovuje RVP, zejména tím, že jsou rovnou vztaženy k potenciálu, jimiž disponují dramatickovýchovné metody a techniky.

V dalších kapitolách teoretické části se však autor na mnoha místech spokojuje s příliš obecnými formulacemi, nejednou založenými na krátkých spojeních. Např. v kapitole o metodě: „Prvotní metodou byla nápodoba, později se k ní přidávaly metody další – vyprávění, přednáška, diskuse.“ (s. 14) Nebo v kapitole Vývojová psychologie: „Tvořivé myšlení přináší více řešení na rozdíl od školního, většinou jednoho správného.“ (s. 25)

V textu často narazíme na neobratné, příliš zkratkovité nebo i sporné formulace, např.: „Hra [...] je podložena fikcí...“ (s. 14), „Hlavní myšlenkou metody je, že jazyk je soubor návyků...“ (s. 16), „S porovnáním s mateřským jazykem je orální projev v cizím jazyce minimální.“ (s. 18), „Hrou označujeme chování, které střídá aktivace a uskutečňuje model skutečnosti.“ (s. 21) atd.

Vysvětlení by vyžadovala velmi zkratkovitá formulace „Prostřednictvím hry se dítě učí nepřímým.“ (s. 21) Může autor vysvětlit, jak to myslí? Co má na mysli „nepřímým“ učením, a co – hypoteticky – „přímým“?

Závěr práce je stručným shrnutím některých zkušeností, které Martinovi Šípovi z projektu vyplynuly. Očekával bych, že se autor pokusí i o zobecnění tohoto typu aplikované dramatické výchovy (aplikace dramatickovýchovných metod a technik na výuku cizího jazyka) a že z realizace svých lekcí vyvodí některé závěry pro další práci tohoto typu. Při obhajobě by bylo dobře, aby autor rozvedl, jak by ve výuce anglického jazyka dramatickovýchovnými metodami a technikami postupoval v budoucnu (viz jednu ze závěrečných otázek).

Bakalářská práce Martina Šípa přináší užitečné podněty pro výuku cizího jazyka dramatickovýchovnými metodami a technikami v práci s dětmi mladšího školního věku. Odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci, je logicky členěná a opírá se o relevantní literaturu, především o práce Radomíra Choděry a Josefa Hendrycha (i když by bylo možné najít další prameny, včetně časopiseckých statí, a opřít se i o bakalářské práce Karolíny Stehlíkové a Jaroslavy Davidové – obě autor jen letmo zmíní v závěru, ale zjevně s nimi nepracuje a ani je neuvádí v seznamu literatury).

Práci doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji klasifikaci C.

Praha 20. června 2017

doc. Jaroslav Provozník

Otázky k obhajobě:

- Jakou výhodu mají dramatickovýchovné metody a techniky ve výuce cizím jazykům?
Co ze svých zkušeností vyvozuje autor pro příště, co se mu osvědčilo, čemu by se naopak vyhnul, na co by si dal pozor atp.?

- Může autor podrobněji rozvést rozdíly mezi didaktickou a dramatickou hrou? Problematice se sice věnuje v kapitole Hra, ale spokojuje se tu jen s několika dílčími poznámkami a s velmi obecnými formulacemi. Zejména by bylo dobře vztáhnout tuto problematiku speciálně k výuce cizího jazyka a doložit to příklady z výuky angličtiny na prvním stupni ZŠ na základě zkušeností, které získal.